

VOORWOORD

In het landschap van Europese Niet Governementele Organisaties (NGO's) die werkzaam zijn in Zaïre, bekleedt het Centre de Développement intégral (C.D.I.)-Bwamanda sedert een kwarteeuw een speciale plaats. In een tijd waarin "small", en bijgevolg kleinschaligheid, als "beautiful" werden omschreven, nam dit project de allures aan van een kleine onderneming. Niet alleen zijn omvang, maar ook zijn thesis dat ontwikkeling integraal dient te worden aangepakt en de dominante onderbouw ervan economisch moet zijn, werden vaak meedogenloos bekritiseerd.

Inderdaad, de aandacht van de initiatiefnemers ging hoofdzakelijk naar economische activiteiten zoals de produktie van zaaigoed, landbouwanimatie, opkoop, conditionering, verwerking en transport van landbouwprodukten, vis- en kippenkweek. Maar al te dikwijls wordt vergeten dat hun engagement geïnspireerd was door een sterk geloof in de mens en vooral in de medemens die in minder gunstige omstandigheden zijn leven zin moet geven.

Niet alleen soja en maïs, maar ook koffie werd een zeer belangrijke term in het C.D.I.-Bwamanda-vocabularium. Enerzijds liet de koffiehandel het project toe een sociaal programma te bevorderen. Er kon geïnvesteerd worden in gezondheid en in een mutualistisch systeem, onderwijs, waterputten, betere wegen, socio-culturele sector enz. Anderzijds kon dit exportprodukt aan de autochtone boerenbevolking bijkomende inkomsten verzekeren waarmee zij haar levensomstandigheden materieel fel kon verbeteren. Om aan de fluctuaties van de internationale koffieprijzen te ontsnappen en stabiele prijzen te garanderen aan de koffieproducenten werkte C.D.I.-Bwamanda mee aan de oprichting van de organisatie Max Havelaar.

De verloedering van de politieke en economische situatie op het zwarte continent - in de bijdrage van Stefaan Marysse wordt daarvan een diagnose gemaakt- is een onloochenbaar feit. De onbeschrijfelijke economische recessie die Zaïre nu kent en de politieke kortsluiting tussen Brussel en Kinshasa gaven de doodsteek aan een groot aantal kleinschalige projecten.

Het kan niet worden ontkend dat C.D.I.-Bwamanda ook bijzonder moeilijke momenten heeft doorworsteld. Het project overleefde, ten eerste, omwille van de traditionele intense samenwerking tussen Noord en Zuid, tussen België/Nederland en Zaïre. Naar die solidariteit hebben zowel Jan Weetjens, voorzitter van C.D.I.-Bwamanda-België, als Ngaleko Baranga, projectleider van C.D.I.-Bwamanda-Zaïre, verwezen in hun uiteenzetting. Die solidariteit bleef ongeschonden ondanks het gedwongen weggaan van de talrijke coöperanten en ontwikkelingswerkers die in het project ingeschakeld waren.

Ten tweede, het einde van de coöperatie betekende geenszins de dood van C.D.I.-Bwamanda omdat de intensieve opleiding van Zaïrese kaders nooit werd verwaarloosd. Deze hebben zich bekwaam en waardig getoond om het huis verder te bouwen.

Ten derde, C.D.I.-Bwamanda is erin geslaagd, juist door de optie van de economische onderbouw, de lokale bevolking economisch sterker te maken. Die "economic empowerment" blijft een waarborg voor verdere integrale ontwikkeling. Bovendien beschikt C.D.I.-Bwamanda over zo'n solide infrastructuur dat in de huidige omstandigheden voor het project een grote rol is weggelegd. Het kan de internationale organisaties die humanitaire hulp verstrekken aan Zaïre op een structurele en efficiënte wijze bijstaan. In zijn betoog onderstreepte Minister E. Derycke trouwens zijn bekommernis om de humanitaire bijstand op een meer structurele basis vorm te geven.

In de discussie over de medische bijstand en de voedselhulp blijft C.D.I.-Bwamanda trouw aan zijn bekommernis om het economisch aspect en houdt niet op te waarschuwen voor het gevaar dat dergelijke bijstand nefaste gevolgen kan hebben voor de lokale voedselproductie. Daarom werd het voorstel uitgewerkt om produkten zoals rijst en maïs aan billijke prijzen bij de boeren te kopen, om die dan met externe fondsen aan de consumenten, die het zwaarst getroffen zijn door de crisis, te verkopen aan sociale prijzen.

Spijtig was de media-belangstelling voor dit zilveren jubileum niet bijster groot. Europese camera's worden nu eenmaal gericht naar Afrika indien daar hongersnoden, burgeroorlogen en andere apocalyptische beelden te maken zijn. Dat, ter illustratie, de slaapziekte de Ubangi-streek teistert, daar hebben de nieuwsmakers geen boodschap aan. Die slachtoffers sterven slechts een langzame maar geen brutale, spectaculaire dood.

De doelstelling van de viering 25 jaar C.D.I.-Bwamanda was zeker niet de eigen organisatie en diens realisaties te bewieroken of de lof toe te zwaaien. Nog minder

wou men met nostalgische ogen naar een heroïsch verleden staren. Met deze bundel van bijdragen over C.D.I.-Bwamanda, waarvan een groot deel tijdens de academische zitting werd voorgedragen, werden geen puur wetenschappelijke objectieven nagestreefd die het gelijk van C.D.I.-Bwamanda moeten bewijzen.

De betrachting van zowel de viering als de bundel was de organisatie zelf, diegenen die op een of andere manier bij C.D.I.-Bwamanda betrokken zijn en alle geïnteresseerden uit te nodigen eventjes stil te staan bij een kwarteeuw C.D.I.-Bwamanda om zo de actuele situatie van het project beter te begrijpen. Met een evenwichtige zin voor kritiek en zelfkritiek, maar ook met de nodige zelfzekerheid kunnen zij dan meewerken aan de toekomstperspectieven.

Stefaan Marysse en Zana Aziza Etambala

Academische Zitting ter gelegenheid van de Jubileumviering te Gent
op 19 november 1994

*Séance Académique à l'occasion de la Fête du Jubilé à Gand le 19
novembre 1994*